

ΦΑΚΕΛΟΣ COP30

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Πρόεδρος Λούλα: Να «σηκώσουμε τον ουρανό» ψηλότερα, επιστρατεύοντας το *mutirão* —τη συλλογική προσπάθεια γύρω από έναν κοινό σκοπό
- E3G: Παρά ταύτα πρόοδος - της Kaysie Brown
- Εφαρμογή των αποφάσεων, με προοδευτική συναίνεση, σύμφωνα με τις προσδοκίες των λαών, ζήτησαν οι διοργανωτές της COP30
- COP30 – Η άλλη άποψη: «Παίξαμε και χάσαμε»
- Χάρης Δούκας: Η κλιματική κρίση πρόβλημα βαθιά κοινωνικό και πολιτικό

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η φετινή παγκόσμια Σύνοδος των Ηνωμένων Εθνών για το Κλίμα COP30 πραγματοποιήθηκε στο Μπελέμ της Βραζιλίας από τις 10 έως τις 21 Νοεμβρίου 2025. Παρόλο που το τελικό επίσημο ανακοινωθέν δεν περιλαμβάνει ρητή διατύπωση για την ανάγκη μιας σταδιακής απεξάρτησης από τη χρήση ορυκτών καυσίμων, η όλη έκβαση θεωρήθηκε θετική. Και αυτό κυρίως γιατί η διάσκεψη υιοθέτησε μια σειρά από μέτρα για την επιτάχυνση και ενίσχυση της παγκόσμιας συνεργασίας σε απάντηση της κλιματικής κρίσης. Μεταξύ άλλων:

Αποφασίστηκε η δημιουργία ενός παγκόσμιου «επιταχυντή» που θα προωθήσει τις πιο πολλά υποσχόμενες δράσεις κατά της κλιματικής αλλαγής

Τριπλασιάστηκε η χρηματοδότηση των μέτρων προσαρμογής υπέρ των πιο ευάλωτων πληθυσμών

Καθιερώθηκε ο Μηχανισμός του Μπελέμ για τη Δίκαιη Μετάβαση, ένα νέο εργαλείο για την υποστήριξη των χωρών, που θα εξασφαλίζει ότι η μετάβαση σε βιώσιμες οικονομικές πολιτικές θα είναι δίκαιη και συμπεριληπτική

Υιοθετήθηκε μια σειρά από Εθελοντικούς Δείκτες που θα μετρούν την πρόοδο για την επίτευξη της ανθεκτικότητας και

Αναγνωρίστηκε η σημασία του ρόλου των πόλεων και των δήμων στις δράσεις για το κλίμα.

Οι αποφάσεις που υιοθετήθηκαν στο Μπελέμ επιβεβαιώνουν την πεποίθηση ότι μόνο μέσω της διεθνούς συνεργασίας θα διασφαλιστεί ένα βιώσιμο, ασφαλές μέλλον για τις επόμενες γενιές.

Athina21 Team

Πρόεδρος Λούλα: Να «σηκώσουμε τον ουρανό» ψηλότερα, επιστρατεύοντας το *mutirão* —τη συλλογική προσπάθεια γύρω από έναν κοινό σκοπό

Κηρύσσοντας την έναρξη της COP30, ο Πρόεδρος Λουίς Ινάσιο Λούλα ντα Σίλβα καλωσόρισε τους ηγέτες, τους εκπροσώπους φορέων που ασχολούνται με την κλιματική αλλαγή και μέλη της κοινωνίας των πολιτών στο Μπελέμ, την πύλη του Αμαζονίου. Η ομιλία του έθεσε το πλαίσιο για μια σύνοδο αφιερωμένη στη διεθνή συνεργασία, την περιβαλλοντική δικαιοσύνη και την επείγουσα ανάγκη επιτάχυνσης της δράσης για το κλίμα.

Μιλώντας ως ηγέτης της χώρας που φιλοξενεί το μεγαλύτερο τροπικό δάσος του κόσμου, ο Πρόεδρος Λούλα τόνισε ότι η συγκεκριμένη διοργάνωση αποτελεί μια εξαιρετική ευκαιρία και ταυτόχρονα μια μεγάλη ευθύνη, και κάλεσε τα έθνη να συνεργαστούν για ένα πιο βιώσιμο και δίκαιο μέλλον.

«Περισσότερα από 30 χρόνια μετά τη Διάσκεψη Earth Summit στο Ρίο ντε Τζανέιρο, η Σύνοδος για το Κλίμα επιστρέφει στη χώρα όπου γεννήθηκε,» ξεκίνησε την ομιλία του. «Σήμερα, τα βλέμματα όλου του κόσμου στρέφονται στο Μπελέμ με τεράστιες προσδοκίες. Για πρώτη φορά στην ιστορία, μια Σύνοδος για το Κλίμα θα πραγματοποιηθεί στην καρδιά του Αμαζονίου.

Στη συλλογική φαντασία, δεν υπάρχει μεγαλύτερο σύμβολο στον αγώνα για την προστασία του περιβάλλοντος από το τροπικό δάσος του Αμαζονίου. Δικαιούνται, λοιπόν, τώρα οι κάτοικοι του Αμαζονίου να ρωτήσουν τι κάνει ο υπόλοιπος κόσμος για να αποτραπεί η κατάρρευση του τόπου τους».

Όμως τόνισε ο Πρόεδρος Λούλα, η ετήσια έκθεση του Περιβαλλοντικού Προγράμματος του ΟΗΕ για τις εκπομπές προειδοποιεί πως ο πλανήτης οδεύει προς μια άνοδο δυόμισι βαθμών μέχρι το 2100. Και σύμφωνα με τον οδικό χάρτη «Από το Μπακού στο Μπελέμ», οι ανθρώπινες και υλικές απώλειες θα είναι δραματικές. Περισσότεροι από **250.000 άνθρωποι** ενδέχεται να χάνουν τη ζωή τους κάθε χρόνο. Το **παγκόσμιο ΑΕΠ** μπορεί να συρρικνωθεί έως και **30%**.

«Γι' αυτό **η COP30 πρέπει να είναι η Σύνοδος της αλήθειας**», είπε. «Ήρθε η στιγμή να πάρουμε στα σοβαρά τις επιστημονικές προειδοποιήσεις. Ήρθε η στιγμή να κοιτάσουμε την πραγματικότητα κατάματα και να αποφασίσουμε αν έχουμε το θάρρος και την αποφασιστικότητα που απαιτεί η αλλαγή.

Οι συγκλίσεις είναι ήδη γνωστές. Ο στόχος μας είναι να αντιμετωπίσουμε τις **διαφορές**. Εμείς, οι ηγέτες, μπορούμε και οφείλουμε να συζητήσουμε τα πάντα, πέρα από τα τυπικά όρια της Συνθήκης. Οι λέξεις που θα ειπωθούν εδώ θα αποτελέσουν την πυξίδα για το ταξίδι που θα ακολουθήσουν οι αντιπροσωπείες μας τις επόμενες δύο εβδομάδες.

Η ανθρωπότητα γνωρίζει τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής εδώ και πάνω από **35 χρόνια**, από τότε που δημοσιεύτηκε η πρώτη έκθεση της IPCC. Κι όμως, χρειάστηκαν **28 διασκέψεις** για να αναγνωριστεί —για πρώτη φορά, στο Ντουμπάι— η ανάγκη να εγκαταλείψουμε τα ορυκτά καύσιμα και η υποχρέωση να σταματήσουμε και να αναστρέψουμε την αποψίλωση των δασών.

Χρειάστηκε ακόμη ένας χρόνος ώστε οι σύνεδροι στο Μπακού να παραδεχτούν την προοπτική επέκτασης της χρηματοδότησης στο ποσό του **1,3 τρισεκατομμυρίου δολαρίων**. Το Μπελέμ θα τιμήσει αυτή την κληρονομιά των COP 28 και 29. Γιατί η **επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης** και η **προστασία της φύσης** είναι οι δύο πιο αποτελεσματικοί τρόποι που διαθέτουμε για να συγκρατήσουμε την παγκόσμια υπερθέρμανση.

Είμαι πεπεισμένος ότι, παρά τις δυσκολίες και τις αντιφάσεις μας, χρειαζόμαστε **οδικούς χάρτες** που θα μας δείξουν πώς να αναστρέψουμε την αποψίλωση των δασών, να ξεπεράσουμε την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και να κινητοποιήσουμε τους αναγκαίους πόρους — όλα αυτά με **δικαιοσύνη** και **σχέδιο**.

Για να προχωρήσουμε», συνέχισε ο Βραζιλιάνος Πρόεδρος, «θα πρέπει να ξεπεράσουμε δύο μεγάλες αντιφάσεις: Η πρώτη είναι η **απόσταση που χωρίζει τους διαδρόμους της διπλωματίας από τον πραγματικό κόσμο**.

Οι άνθρωποι μπορεί να μην ξέρουν τι σημαίνουν «εκπομπές» ή «μετρικοί τόνοι άνθρακα», αλλά νιώθουν την ρύπανση. Μπορεί να μην καταλαβαίνουν τι είναι οι «καταβόθρες άνθρακα» ή οι «κλιματικοί ρυθμιστές», όμως αναγνωρίζουν την αξία των δασών και των ωκεανών. Μπορεί να μην γνωρίζουν τις τεχνικές λεπτομέρειες της επιδοτούμενης ή μικτής χρηματοδότησης, αλλά ξέρουν ότι τίποτα δεν υλοποιείται χωρίς πόρους. Και μπορεί να μην αντιλαμβάνονται τι σημαίνει αύξηση της θερμοκρασίας κατά ενάμισι βαθμό, αλλά υποφέρουν από ξηρασίες, πλημμύρες και τυφώνες.

Ο αγώνας κατά της κλιματικής αλλαγής πρέπει να βρίσκεται **στο κέντρο των αποφάσεων κάθε κυβέρνησης, κάθε επιχείρησης, κάθε ανθρώπου**. Η έννοια του *mutirão* —της συλλογικής προσπάθειας γύρω από έναν κοινό σκοπό— είναι το πνεύμα που θα διαπνέει το Μπελέμ. Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και η κινητοποίηση των τοπικών και περιφερειακών αρχών θα είναι καθοριστικές. Θα εμπνευστούμε από τους ιθαγενείς κατοίκους και τις παραδοσιακές κοινότητες — για τους οποίους η βιωσιμότητα δεν είναι σύνθημα, αλλά τρόπος ζωής.

Η δεύτερη αντίφαση είναι το **χάσμα ανάμεσα στο γεωπολιτικό περιβάλλον και την κατάσταση έκτακτης ανάγκης για το κλίμα**. Ακραίες δυνάμεις διακινούν ψεύδη για να αποσπάσουν εκλογικά οφέλη, παγιδεύοντας τις επόμενες γενιές σε ένα παρωχημένο μοντέλο που διαιωνίζει κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες, αλλά και περιβαλλοντική υποβάθμιση.

Την ίδια στιγμή, στρατηγικοί ανταγωνισμοί και ένοπλες συγκρούσεις αποσπούν την προσοχή και απορροφούν τους πόρους που θα έπρεπε να κατευθύνονται στην αντιμετώπιση της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Κι ενώ αυτά συμβαίνουν, το παράθυρο δράσης κλείνει με ανησυχητική ταχύτητα.

Η κλιματική αλλαγή είναι το αποτέλεσμα των ίδιων ιστορικών δυνάμεων που επί αιώνες διαίρεσαν τις κοινωνίες σε πλούσιους και φτωχούς, και χώρισαν τον κόσμο σε ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες. Δεν θα μπορέσουμε να την περιορίσουμε **αν δεν ξεπεράσουμε τις ανισότητες**, μέσα και ανάμεσα στα έθνη. Η **κλιματική δικαιοσύνη** είναι σύμμαχος στον αγώνα κατά της πείνας και της φτώχειας, της καταπολέμησης του

ρατσισμού, της ισότητας των φύλων και της προώθησης μιας πιο αντιπροσωπευτικής και συμπεριληπτικής παγκόσμιας διακυβέρνησης».

Και κατέληξε λέγοντας: «Οι ιθαγενείς Yanomami, που κατοικούν στον Αμαζόνιο, πιστεύουν ότι οι άνθρωποι έχουν την ευθύνη να κρατούν στους ώμους τους τον ουρανό, ώστε να μην πέσει στη Γη. Αυτό φανερώνει το μέγεθος της ευθύνης μας απέναντι στον πλανήτη, ειδικά απέναντι στους πιο ευάλωτους. Ταυτόχρονα, υπενθυμίζει ότι η δύναμη να διεκδικούμε τους ορίζοντές μας βρίσκεται στα χέρια μας. Πρέπει να αγκαλιάσουμε ένα νέο, πιο δίκαιο, πιο ανθεκτικό και χαμηλού άνθρακα μοντέλο ανάπτυξης.

Ελπίζω αυτή η Σύνοδος να μας βοηθήσει να “σηκώσουμε τον ουρανό” ακόμη ψηλότερα και να ανοίξουμε τα μάτια μας πέρα από όσα βλέπουμε σήμερα».

E3G: Παρά ταύτα πρόοδος

Τα αποτελέσματα του COP30 στο Μπελέμ, αντανakλούν την ταραγμένη εποχή μας, κάτι που δεν πρέπει να υποτιμούμε

Της Kaysie Brown

Η COP30 ολοκληρώθηκε ύστερα από δύο εξαντλητικές εβδομάδες που έβαλαν σε δοκιμασία τα όρια της κλιματικής διπλωματίας. Μέσα σε μια ατμόσφαιρα πνιγερής ζέστης, καταρρακτωδών βροχών και της αίσθησης ότι βρίσκεσαι δίπλα στους «πνεύμονες του πλανήτη», στο κατώφλι του Αμαζονίου, η φετινή Διάσκεψη είχε βαρύνουσα σημασία.

Τα αποτελέσματα αντανakλούν την ταραγμένη εποχή μας, κάτι που δεν πρέπει να υποτιμούμε. Την ίδια στιγμή, όμως, στέλνουν κι ένα σημαντικό μήνυμα: ότι ο πολυμερής διάλογος εξακολουθεί να μπορεί να αποφέρει πρόοδο· ότι τα κράτη, παρά τις αντιφάσεις τους, συνεχίζουν να προχωρούν· και ότι η πραγματική οικονομία μάς σπρώχνει όλους μπροστά.

**Επίσημα συμπεράσματα της COP και πρόοδος στον πραγματικό κόσμο:
διαπραγματεύσεις και δράσεις**

Ένα τελικό «πακέτο συμφωνίας» μέσα στις αίθουσες των διαπραγματεύσεων —που θα κάλυπτε τους τομείς της ενέργειας, της προσαρμογής, της φύσης και της χρηματοδότησης—

ήταν εξ αρχής βέβαιο ότι θα κερδιζόταν δύσκολα. Τα αποτελέσματα των συζητήσεων δείχνουν πως δεν είχαν όλες οι κυβερνήσεις την αποφασιστικότητα να κυνηγήσουν τους απαιτούμενους συλλογικούς, φιλόδοξους στόχους. Η κλιματική διπλωματία δοκιμάστηκε στα άκρα: ορισμένες χώρες και περιφέρειες πίεζαν για μεγαλόπνοες αλλαγές, την ώρα που άλλες επιχειρούσαν να επιβραδύνουν την πρόοδο — ή, στην καλύτερη περίπτωση, επέλεγαν να μη ρισκάρουν πολύ.

Ωστόσο, η βραζιλιάνικη προεδρία της COP κινήθηκε αποφασιστικά για να εξασφαλίσει συμφωνίες που να αγγίζουν τους ανθρώπους και να ανταποκρίνονται στην υπόσχεσή της ότι θα επιτάχυνε την εφαρμογή τους. Με την επίτευξη συναίνεσης γύρω από ένα παγκόσμιο *mutirão* — μια συλλογική προσπάθεια — οι χώρες επανεπιβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους στη Συμφωνία του Παρισιού. Συμφωνήθηκε ένας νέος στόχος χρηματοδότησης για την προσαρμογή στους κλιματικούς στόχους, καθώς και η υιοθέτηση νέων προαιρετικών δεικτών για τη μέτρηση της προόδου στον τομέα της ανθεκτικότητας.

Συμφωνήθηκε επίσης η ίδρυση ενός Παγκόσμιου Επιταχυντή Εφαρμογής (Global Implementation Accelerator-GIA), καθώς και του λεγόμενου Μηχανισμού της Μπελέμ για μια Δίκαιη Παγκόσμια Μετάβαση, μαζί με νέες διαπραγματεύσεις για το εμπόριο και το κλίμα.

Την ίδια στιγμή, η ζωντάνια και η κινητικότητα γύρω από το πρόγραμμα δράσης **Action Agenda** και μέσα στους κόλπους των συμμαχιών που έχουν σχηματίσει όσοι πιέζουν για αλλαγές έριξαν τους προβολείς στο καίριο ζήτημα: στην υλοποίηση των μέτρων επί του πεδίου. Οι χώρες προσυπέγραψαν μια **διακήρυξη για την ακεραιότητα της πληροφόρησης**, δεσμευόμενες να αντιμετωπίσουν την παραπληροφόρηση και τη διαστρέβλωση σχετικά με το κλίμα και να διασφαλίσουν ότι οι κυβερνήσεις συνεχίζουν να θέτουν την επιστήμη και τα δεδομένα στο επίκεντρο των αποφάσεών τους.

Η φετινή COP ήρθε σε μια στιγμή κρίσιμη για να δοθούν πειστικές απαντήσεις στο εμφανές έλλειμμα φιλοδοξίας που καταγράφεται φέτος στα [NDC](#) - τις Εθνικά Προσδιορισμένες Συνεισφορές (Nationally Determined Contributions). [Πρόκειται για τα επίσημα κλιματικά σχέδια που υποβάλλει κάθε χώρα στο πλαίσιο της Συμφωνίας του Παρισιού. Σε αυτά δηλώνει πόσο θα μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, πώς θα προσαρμοστεί στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, και τι πολιτικές, μέτρα ή επενδύσεις σκοπεύει να υλοποιήσει.]

Παρόλο που τα εθνικά αυτά σχέδια, τα NDCs, βελτιώνονται σε ποιότητα και στόχευση, συνολικά απέχουν πολύ από το επίπεδο που απαιτείται για να συγκρατηθεί η υπερθέρμανση στον στόχο του 1,5°C. Το τελικό κείμενο για την αντιμετώπιση αυτής της

υστέρησης υιοθέτησε πιο χλιαρές διατυπώσεις, ωστόσο υπάρχουν σημεία μέσα στο GIA και στη «Mission to 1.5°C» της Μπελέμ που επιτρέπουν περαιτέρω βελτίωση.

Το κύμα στήριξης στη μετάβαση μακριά από τα ορυκτά καύσιμα (Transition Away from Fossil Fuels - TAFF) ήταν αναμφισβήτητο: περισσότερες από 80 χώρες και ισχυρά μπλοκ τάχθηκαν ανοιχτά υπέρ της ένταξης ενός οδικού χάρτη TAFF στο τελικό συμπέρασμα.

Αν και δεν επιτεύχθηκε συναίνεση για επίσημους οδικούς χάρτες, ούτε όσον αφορά το TAFF ούτε την προστασία των τροπικών δασών, το γεγονός της δημιουργίας τους αποτελεί ένα αναγκαίο βήμα προς τα εμπρός.

Και τώρα τι; Ο δρόμος προς την COP31

Το χάσμα ανάμεσα σε όσα συμφωνήθηκαν και σε όσα απαιτεί η επιστήμη παραμένει βαθύ.

Το πρόσφατο G20 αποτέλεσε ένα βήμα προς τα εμπρός, δείχνοντας ότι η διεθνής συνεργασία και η κλιματική δράση εξακολουθούν να έχουν στήριξη και βαρύτητα. Η Βραζιλία έχει μπροστά της πολλή δουλειά: να προωθήσει δράσεις, να περιγράψει με σαφήνεια τα επόμενα βήματα (όπως τους «οδικούς χάρτες» και άλλες πρωτοβουλίες), και να συνεργαστεί με θετικούς εταίρους, ώστε να αποδείξει ότι το σύνολο αυτών των προσπαθειών υπερβαίνει κατά πολύ τα επιμέρους μέρη του.

Την επόμενη χρονιά, η **Τουρκία** και η **Αυστραλία** θα διαδραματίσουν κι αυτές κρίσιμο —αν και περίπλοκο— ρόλο στο πλευρό της Βραζιλίας, εξασφαλίζοντας ότι οι διαδικασίες για το 2026 προετοιμάζονται εγκαίρως και ότι καλλιεργείται η απαιτούμενη συνεργασία για την αναγκαία σύγκληση.

Αυτό σημαίνει κοινή ηγεσία στην προσπάθεια μείωσης των εκπομπών και πλήρους απεξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα· επιτάχυνση της χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένης της προσαρμογής· ενίσχυση και αναμόρφωση της χρηματοοικονομικής αρχιτεκτονικής· καθώς και εξασφάλιση των αναγκαίων μέσων διακυβέρνησης και λογοδοσίας, ώστε το παγκόσμιο κλιματικό σύστημα να είναι πραγματικά έτοιμο για το μέλλον.

Οι βάσεις έχουν ήδη τεθεί. Αυτό που χρειάζεται τώρα είναι να επιταχυνθεί η πολιτική βούληση και να προσαρμοστούν οι τρόποι συνεργασίας, ώστε η επόμενη φάση δράσης να μπορέσει πραγματικά να πυροδοτήσει την αλλαγή που ο κόσμος χρειάζεται.

*Η Kaysie Brown είναι Αναπληρώτρια Διευθύντρια για την Κλιματική Διπλωματία & Γεωπολιτική στο ανεξάρτητο, μη κερδοσκοπικό think tank E3G.

**Εφαρμογή των αποφάσεων, με προοδευτική συναίνεση,
σύμφωνα με τις προσδοκίες των λαών ζήτησαν οι διοργανωτές
της COP30**

Τις θετικές πλευρές της φετινής διάσκεψης για το κλίμα, τη σημασία μιας δίκαιης μετάβασης με τα απαραίτητα χρηματοδοτικά μέσα, και την ανάγκη για συναίνεση και για επίσπευση της έμπρακτης εφαρμογής των μέτρων που αποφασίζονται τόνισαν στις καταληκτικές δηλώσεις τους οι διοργανωτές της COP30: ο Πρόεδρος της Συνόδου Πρέσβης André Corrêa do Lago, ο Πρόεδρος της Βραζιλίας Λουίς Ινάσιο Λούλα ντα Σίλβα και η Υπουργός Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής Marina Silva.

Οι τελικές συζητήσεις με τις διαπραγματευτικές ομάδες, αλλά και με εκπροσώπους της Κοινωνίας των Πολιτών, του ιδιωτικού τομέα και τοπικών κυβερνήσεων κάλυψαν περίπλοκα ζητήματα όπως τα μέτρα προσαρμογής, τη χρηματοδότηση, τον οδικό χάρτη, και την αυξανόμενη αναγνώριση των συνεπειών των δράσεων για το κλίμα, δήλωσε ο **Πρόεδρος της COP30 Πρέσβης André Corrêa do Lago**. «Η κλιματική ατζέντα αγκαλιάζει πραγματικά όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Με τους εκπροσώπους της Κοινωνίας των Πολιτών συζητήσαμε το θέμα της 'Συνόδου των Λαών', δηλαδή την ισχυρή συμμετοχή

των αυτοχθόνων στην COP, τον ρόλο των κοινωνικών κινημάτων, και την καίρια σημασία της δίκαιης μετάβασης. Ο ρόλος των παγκόσμιων διασκέψεων για το κλίμα αλλάζει», κατέληξε. Πηγαίνει πέρα από το επίπεδο των διαπραγματεύσεων (που φυσικά θα εξακολουθήσουν να είναι απαραίτητες) στη σύνταξη εγγράφων που μας επιτρέπουν να αρχίσουμε να εφαρμόζουμε πολλά από τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής».

Η Υπουργός Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής Marina Silva ανακοίνωσε ότι η Γερμανία δεσμεύθηκε να συμβάλει με περίπου 1 δισεκατομμύριο ευρώ στο Ταμείο για τη διατήρηση των τροπικών δασών (Tropical Forests Forever Fund - TFFF). Αυτή η κίνηση είναι αποτέλεσμα συνεχών προσπάθειών και αποδεικνύει ότι αυτό το παγκόσμιο χρηματοδοτικό μέσο είναι πολύ καλά σχεδιασμένο, πολύ καλά δομημένο και αρχίζει να αποδίδει αποτελέσματα.

«Ο Πρόεδρος Λούλα,» είπε, «παρέδωσε στον Αντόνιο Γκουτέρες το έγγραφο κύρωσης της Συμφωνίας για τη Βιοποικιλότητα πέρα από την Εθνική Δικαιοδοσία (BBNJ) — ένα επίτευγμα που αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον ενόψει της Παγκόσμιας Διάσκεψης για τους Ωκεανούς,. Όσον αφορά τον Οδικό Χάρτη, αυτός επιτρέπει τόσο στις ανεπτυγμένες όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες να καθορίσουν την πορεία τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, ώστε να μπορέσουν να απεξαρτηθούν από τα ορυκτά καύσιμα και να σταματήσουν την αποψίλωση των δασών.

Είναι ένας γόνιμος διάλογος», πρόσθεσε η Marina Silva. «Κανείς δεν έχει έτοιμες λύσεις, και κανείς δεν επιδιώκει να επιβάλει κάτι σε κανέναν, αλλά είμαι βέβαιη πως έχουμε ακόμη πολύ δρόμο μπροστά μας μέχρι να επιτύχουμε συναίνεση. Πιστεύω στην προοδευτική συναίνεση — όταν όλοι είμαστε πραγματικά δεσμευμένοι να κάνουμε το καλύτερο δυνατό για το κλίμα και για την αξιοπρέπεια των πιο ευάλωτων — διότι η ηθική καθοδηγεί πάντοτε τις τεχνικές λύσεις στις μεγαλύτερες προκλήσεις μας», κατέληξε.

«Δεν είχα καμία αμφιβολία ότι θα διοργανώναμε την καλύτερη COP στην ιστορία,» δήλωσε ο **Πρόεδρος Luiz Inácio Lula da Silva**. «Η επιλογή του Μπελέμ για τη διεξαγωγή της είχε για εμάς μεγάλη σημασία προκειμένου να δείξουμε τον Αμαζόνιο όπως πραγματικά είναι και να εντυπωθούν οι εικόνες αυτές στο μυαλό των ανθρώπων σε όλον τον πλανήτη.

Αυτή η COP είναι διαφορετική. Πρώτον, εξαιτίας των πολλών συμμετοχών, συμπεριλαμβανομένων επιχειρηματιών. Πρέπει να δώσουμε στους ηγέτες όλου του κόσμου να καταλάβουν ότι αυτές οι διασκέψεις δεν μπορούν να συνεχίσουν να αποτελούν διαρκώς τελετουργικές συγκεντρώσεις, περιορισμένες σε μια χούφτα ανθρώπων και συχνά οργανωμένες σε χώρους με αυστηρή αστυνόμευση και οδοφράγματα.

Είμαι επίσης πολύ χαρούμενος, γιατί η Πορεία των Πολιτών ήταν εξαιρετικά όμορφη και ειρηνική. Για πρώτη φορά στην ιστορία των COP συμμετείχαν 3.500 αυτόχθονες· οι γυναίκες δεν αντιμετωπίστηκαν ως αντικείμενα, αλλά ως κεντρικοί παράγοντες στο ζήτημα της συμπερίληψης, άξιος σεβασμού και πλήρους συμμετοχής· γιατί οι γυναίκες δεν είναι πολίτες δεύτερης κατηγορίας, και εμείς, ως ηγέτες, πρέπει να το μάθουμε αυτό.

Αυτή η COP δεν ήταν η Σύνοδος του Πρέσβη Andre, ούτε του ΓΓ Guterres, ούτε του Προέδρου Lula. Ήταν η πρώτη COP του Λαού, ολόκληρου του κόσμου, γιατί άνθρωποι απ' όλο τον πλανήτη ήρθαν εδώ για να εκφραστούν. Και κάτι εξαιρετικά σημαντικό: οι παγκόσμιοι ηγέτες θα πρέπει να καταλάβουν ότι εάν δεν δράσουμε σύμφωνα με τις προσδοκίες των ανθρώπων, των νέων, των γυναικών, μπορεί να θέσουμε σε κίνδυνο τη δημοκρατία, την πολυμερή συνεργασία και την αξιοπιστία μας.

Αν δεν ανταποκριθούμε σε αυτά που οι πολίτες περιμένουν από εμάς, δεν έχουν κανέναν λόγο να εμπιστεύονται τους ηγέτες τους. Το ζήτημα του κλίματος δεν είναι πλέον ένα ακαδημαϊκό θέμα για λίγους διανοούμενους ή περιβαλλοντολόγους. Η κλιματική κρίση είναι πλέον εξαιρετικά σοβαρή και απειλεί την ανθρωπότητα.

Πρέπει να πείσουμε τον κόσμο ότι οι πολυμερείς αναπτυξιακές τράπεζες — που χρεώνουν δυσβάστακτα επιτόκια σε χώρες της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής — πρέπει να μετατρέψουν μέρος αυτού του χρέους σε επενδύσεις ώστε να υλοποιηθεί η ενεργειακή μετάβαση.

Οι πετρελαϊκές εταιρείες πρέπει να συμμετέχουν στο κόστος, όπως επίσης και οι εταιρείες εξορύξεων. Όσοι βγάζουν τεράστιες περιουσίες πρέπει να συμμετέχουν – διαφορετικά πιο πολύ θα υποφέρουν οι φτωχότεροι: οι κάτοικοι των νησιών, οι φτωχοί λαοί της Αφρικής, της Λατινικής Αμερικής και της Ασίας. Όλοι πρέπει να συνειδητοποιήσουν την ευθύνη τους. Πρέπει να μειώσουμε τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Αν τα ορυκτά καύσιμα εκπέμπουν υπερβολικά, πρέπει να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε πώς θα ζούμε χωρίς αυτά και πώς θα το πετύχουμε.

Προέρχομαι από μια χώρα που έχει πετρέλαιο — μια χώρα που εξαγει 5 εκατομμύρια βαρέλια την ημέρα — αλλά και μια χώρα που χρησιμοποιεί την υψηλότερη αναλογία αιθανόλης στο μίγμα της βενζίνης της· μια χώρα που παράγει μεγάλες ποσότητες βιοντίζελ — το ντίζελ μας ήδη περιέχει 15% βιοντίζελ· μια χώρα στην οποία το 87% της ηλεκτρικής ενέργειας είναι καθαρή. Αυτό το θέλω για όλους.

Για να συμβεί αυτό, οι φτωχές χώρες πρέπει να στηριχθούν από τις πλούσιες. Οι πλούσιες χώρες μπορούν να στηρίξουν την ενεργειακή μετάβαση της Αφρικής, την παραγωγή βιοκαυσίμων, την αιολική και ηλιακή ενέργεια. Δεν πρόκειται μόνο για χρήματα, αλλά και για μεταφορά τεχνολογίας, γνώσης και βοήθεια στις χώρες να κάνουν ποιοτικά άλματα.

Σεβόμαστε την πολιτική, ιδεολογική, εδαφική και πολιτιστική κυριαρχία κάθε χώρας. Δεν επιθυμούμε να επιβάλουμε τίποτα· απλώς ρωτάμε: «Μπορεί να γίνει;» Αν ναι, ας το χτίσουμε μαζί. Γι' αυτό είμαι τόσο χαρούμενος. Τόσο χαρούμενος που ελπίζω κάποια μέρα να πείσω τον Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών ότι η κλιματική κρίση είναι σοβαρή και ότι η πράσινη ανάπτυξη είναι αναγκαία. Τόσο χαρούμενος που ονειρεύομαι ακόμη και το τέλος του πολέμου Ρωσίας και Ουκρανίας. Δεν υπάρχει λόγος αυτός ο πόλεμος να συνεχίζεται.

Φεύγω από εδώ γνωρίζοντας ότι η διαπραγματευτική μας ομάδα θα δώσει το καλύτερο αποτέλεσμα που έχει προσφέρει ποτέ μια COP στον πλανήτη», κατέληξε ο Πρόεδρος Λούλα.

COP30 – Η άλλη άποψη: «Παίξαμε και χάσαμε»

Η σύνοδος COP30, που ολοκληρώθηκε στις 21 Νοεμβρίου στο Μπελέμ, στις παρυφές του Αμαζονίου, άφησε έντονη γεύση απογοήτευσης. Δέκα χρόνια μετά τη συμφωνία του Παρισιού, η Βραζιλία είχε υποσχεθεί ότι η COP30 θα ήταν μια «εφαρμοστική σύνοδος», με περισσότερη δράση και λιγότερα λόγια. Όμως οι δεσμεύσεις έμειναν στα χαρτιά την ώρα που ο πλανήτης κατέγραφε πέρσι μια εφιαλτική άνοδο της θερμοκρασίας κατά 1,6° C.

Η διοργανώτρια Βραζιλία είχε δεσμευτεί πως αυτή θα ήταν μια σύνοδος με λιγότερες μεγαλοστομίες και περισσότερη δράση, με επίκεντρο τους ανθρώπους που βιώνουν από πρώτο χέρι και πιο έντονα τις συνέπειες της κλιματικής κρίσης. Όμως ο Simon Chin-Yee, λέκτορας Διεθνούς Ανάπτυξης στο University College London, που παραβρέθηκε στη σύνοδο στο Μπελέμ, και οι συνάδελφοί του στο UCL, σε άρθρο τους στο *The Conversation*, επιμένουν ότι η σύνοδος απέτυχε παταγωδώς και παραθέτουν τους παρακάτω λόγους:

Οι αυτόχθονες κοινότητες ήταν παρούσες – αλλά ουσιαστικά εκτός διαδικασίας.

Περισσότεροι από 5.000 αυτόχθονες του Αμαζονίου βρέθηκαν στη σύνοδο, όμως μόλις 360 εξασφάλισαν πρόσβαση στις αίθουσες των διαπραγματεύσεων (τη λεγόμενη *blue zone*), σε αντίθεση με τους 1.600 εκπροσώπους της βιομηχανίας ορυκτών καυσίμων. Και όσοι συμμετείχαν περιορίστηκαν στον ρόλο του παρατηρητή, χωρίς δικαίωμα ψήφου ή συμμετοχής σε κλειστές συναντήσεις.

Η επιλογή της τοποθεσίας είχε μεν ισχυρό συμβολισμό, αλλά αποδείχθηκε πρακτικά δύσκολη. Η διοργάνωση της συνόδου στον Αμαζόνιο κόστισε εκατοντάδες εκατομμύρια δολάρια, σε μια περιοχή όπου πολλοί άνθρωποι εξακολουθούν να στερούνται βασικών υποδομών.

Η δύναμη των διαδηλώσεων

Ήταν η δεύτερη μεγαλύτερη διάσκεψη του ΟΗΕ για το κλίμα στην ιστορία και η πρώτη, μετά τη Γλασκώβη το 2021, που διεξήχθη σε χώρα όπου οι δημόσιες διαμαρτυρίες δεν φιμώνονται. Κι αυτό είχε τη σημασία του. Διαδηλώσεις κάθε μεγέθους διοργανώνονταν καθημερινά κατά τη διάρκεια των δύο εβδομάδων, με αποκορύφωμα τη μεγάλη πορεία της 15^{ης} Νοεμβρίου, με τους αυτόχθονες επικεφαλής.

Η ορατή πίεση συνέβαλε στην αναγνώριση δέκα νέων περιοχών προστασίας για τους αυτόχθονες στη Βραζιλία. Η απόφαση αυτή σημαίνει ότι στις συγκεκριμένες περιοχές, που συμπεριλαμβάνουν και ένα τμήμα του Αμαζονίου, ο πολιτισμός των αυτοχθόνων και το φυσικό περιβάλλον θα τυγχάνουν αυστηρής προστασίας.

Η απουσία των ΗΠΑ αφήνει κενό – και δημιουργεί ευκαιρίες

Με τις ΗΠΑ να έχουν αποχωρήσει (ξανά) από τη συμφωνία του Παρισιού, η Κίνα αναδείχθηκε σε μία από τις πιο ηχηρές φωνές στην αίθουσα, προσπαθώντας να εδραιώσει το προφίλ της ως υπερδύναμη στην πράσινη τεχνολογία. Η απουσία της Αμερικής, σημειώνουν ο Chin-Yee και οι συνάδελφοί του, ήταν για κάποιους αντιπροσώπους σχεδόν ανακουφιστική: Χωρίς τον υπονομευτικό περισπασμό των ΗΠΑ που προσπαθούν μόνιμως να «βάλουν μπουρλότο», η διάσκεψη μπόρεσε επιτέλους να επικεντρωθεί στο πραγματικό

της έργο, τη διαπραγμάτευση κειμένων και συμφωνιών που θα περιορίσουν την υπερθέρμανση του πλανήτη.

Στην πρώτη θητεία του Donald Trump, οι ΗΠΑ είχαν στείλει μια πολύ μικρή ομάδα διαπραγματευτών. Αυτή τη φορά, για πρώτη φορά στην ιστορία, δεν υπήρξε καν επίσημη αμερικανική αποστολή.

Ο Trump έχει χαρακτηρίσει την κλιματική αλλαγή ως «τη μεγαλύτερη απάτη που διαπράχθηκε ποτέ εις βάρος του κόσμου» και από τότε που επέστρεψε στην εξουσία, οι ΗΠΑ έχουν επιβραδύνει την ανάπτυξη των ΑΠΕ, ενώ αναπτύσσουν τους τομείς του πετρελαίου και του φυσικού αερίου. Τον περασμένο μήνα, μάλιστα, συνέβαλαν στο πάγωμα των σχεδίων επιβολής μέτρων μηδενικών εκπομπών στη ναυτιλία.

Η στάση αυτή των ΗΠΑ επιτρέπει και σε άλλα πετρελαιοπαραγωγά κράτη, όπως η Σαουδική Αραβία, να αγνοούν τις δικές τους δεσμεύσεις και να υπονομεύουν εκείνες των υπόλοιπων.

Η Κίνα έσπευσε να καλύψει το κενό, και να αναδειχθεί σε μία από τις πιο ηχηρές παρουσίες στη σύνοδο. Ως ο μεγαλύτερος προμηθευτής πράσινης τεχνολογίας παγκοσμίως, το Πεκίνο αξιοποίησε την COP30 για να προωθήσει την ηλιακή και αιολική τεχνολογία του, καθώς και τα ηλεκτρικά οχήματα που παράγει, προσελκύοντας χώρες για επενδύσεις.

«Εφαρμογή» μέσα από παράπλευρες συμφωνίες – όχι στην κεντρική σκηνή

Τι εφαρμόστηκε λοιπόν στην πράξη; Φέτος, η ουσιαστική δράση δεν επιτεύχθηκε μέσα από δεσμευτικές παγκόσμιες συμφωνίες, αλλά με εθελοντικές πρωτοβουλίες στο περιθώριο της συνόδου.

Η «Δέσμευση του Μπελέμ», την οποία στήριξαν χώρες όπως η Ιαπωνία, η Ινδία και η Βραζιλία, προβλέπει ότι οι υπογράφωντες θα τετραπλασιάσουν την παραγωγή και χρήση ανανεώσιμης ενέργειας έως το 2035.

Η Βραζιλία ανακοίνωσε επίσης τη δημιουργία ενός ταμείου περίπου 6 δισεκατομμυρίων δολαρίων για την προστασία των δασών, ενώ η ΕΕ υποσχέθηκε νέα χρηματοδότηση για τη λεκάνη του Κονγκό, το δεύτερο μεγαλύτερο τροπικό δάσος στον κόσμο.

Πρόκειται για χρήσιμα μέτρα, που όμως δείχνουν κάτι ανησυχητικό: ότι η σημαντικότερη πρόοδος στις συνόδους του ΟΗΕ για το κλίμα τείνει πλέον να γίνεται στο περιθώριο, και όχι στο επίσημο τραπέζι των διαπραγματεύσεων.

Το αποτέλεσμα των κύριων συνομιλιών στην COP30 – το λεγόμενο «Πακέτο του Μπελέμ» – είναι απογοητευτικά αδύναμο και δεν φέρνει τον κόσμο πιο κοντά στον στόχο της συμφωνίας του Παρισιού για περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη στους 1,5 °C.

Το πιο εντυπωσιακό είναι η απουσία της λέξης «ορυκτά καύσιμα» από το τελικό κείμενο, παρόλο που ήταν κεντρική στις συμφωνίες της Γλασκώβης (2021) και των ΗΑΕ (2023).

Το κείμενο του Global Mutirão: μια χαμένη ευκαιρία

Ένα πιθανό σημείο προόδου επιτεύχθηκε στις αίθουσες των διαπραγματεύσεων: το κείμενο Global Mutirão, ένας προτεινόμενος οδικός χάρτης για τη σταδιακή κατάργηση της χρήσης ορυκτών καυσίμων, το οποίο υπέγραψαν περισσότερες από 80 χώρες. Όμως οι αντιρρήσεις χωρών όπως η Σαουδική Αραβία, η Ινδία και άλλοι μεγάλοι παραγωγοί ορυκτών καυσίμων είχαν ως αποτέλεσμα οι διατυπώσεις να γίνουν χλιαρές.

Όταν βγήκε η τελική συμφωνία, βασικές αναφορές στην οριστική κατάργηση των ορυκτών καυσίμων είχαν εξαφανιστεί από το κείμενο. Αυτό προκάλεσε την έντονη αντίδραση της Κολομβίας, οπότε η βραζιλιάνικη προεδρία αναγκάστηκε να προτείνει την αναθεώρηση του συμπεράσματος σε 6 μήνες ως μια κίνηση καλής θέλησης.

Η εξέλιξη αυτή ήταν εξαιρετικά απογοητευτική, ειδικά καθώς νωρίτερα στη σύνοδο φαινόταν να υπάρχει τεράστια δυναμική και ώθηση για αλλαγή.

Το χάσμα διευρύνεται

Η σύνοδος αυτή ήταν ακόμη μια διχαστική συνάντηση. Το χάσμα ανάμεσα στις πετρελαιοπαραγωγές χώρες (κυρίως της Μέσης Ανατολής) και τον υπόλοιπο κόσμο δεν ήταν ποτέ τόσο μεγάλο.

Ένα θετικό από τη σύνοδο ήταν η δύναμη των οργανωμένων πολιτών: οι αυτόχθονες κοινότητες και η κοινωνία των πολιτών κατάφεραν να κάνουν αισθητή τη φωνή τους, ακόμα κι αν αυτή δεν αποτυπώθηκε στο τελικό κείμενο.

Με την επόμενη σύνοδο να διοργανώνεται στην Τουρκία, οι ετήσιες αυτές διασκέψεις για το κλίμα μεταφέρονται ολοένα και περισσότερο σε χώρες με αυταρχικές τάσεις, που υποδέχονται εχθρικά ή απαγορεύουν εντελώς τις διαδηλώσεις. Σε δύο χρόνια, η διάσκεψη θα φιλοξενηθεί από την Αιθιοπία. Οι ηγέτες συνεχίζουν να διακηρύσσουν ότι ο χρόνος τελειώνει, όμως οι διαπραγματεύσεις παραμένουν εγκλωβισμένες σε έναν φαύλο κύκλο καθυστερήσεων.

«Πριν από δέκα χρόνια, ο κόσμος έβαλε ένα στοίχημα», λένε χαρακτηριστικά ο James Dyke από το Πανεπιστήμιο του Έξετερ και ο Johan Rockström από το Ινστιτούτο Πότσταμ στη Γερμανία. «Η συμφωνία του Παρισιού θα έβαζε την ανθρωπότητα σε τροχιά αποφυγής επικίνδυνων κλιματικών αλλαγών. Δέκα χρόνια μετά, **ύστερα από ακόμη μια απογοητευτική σύνοδο, μπορούμε πλέον να πούμε με βεβαιότητα ότι η ανθρωπότητα έπαιξε και έχασε αυτό το στοίχημα**».

Πηγή: The Conversation

Η κλιματική κρίση πρόβλημα βαθιά κοινωνικό και πολιτικό

Από την ομιλία του δημάρχου Αθήνας σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 26.11.25 στο Σεράφειο Αθλητικό και Πολιτιστικό κέντρο της οδού Πειραιώς.

Του Χάρη Δούκα

Δυστυχώς η Διάσκεψη για το Κλίμα στη Μπελέμ της Βραζιλίας με την κωδική ονομασία COP30, επιβεβαίωσε τις Κασσάνδρες. Είναι η πρώτη φορά, νομίζω, που είχαμε μία διάσκεψη με δυο ξεκάθαρα, ισχυρά στρατόπεδα που συγκρούστηκαν σχεδόν μετωπικά, αντίρροπα. Το πρώτο μπλοκ, 80 κρατών, ουσιαστικά διεκδίκησε μια ρητή αναφορά στο τελικό κείμενο για την απομάκρυνση των ορυκτών καυσίμων. Ότι δηλαδή η κλιματική αλλαγή, η ανθρωπογενής κλιματική αλλαγή, οφείλεται στα ορυκτά καύσιμα. Ζήτησαν, λοιπόν, να υπάρχει διατύπωση για την απομάκρυνσή τους. Όμως, 60 κράτη δεν επιβεβαίωσαν τις κλιματικές δεσμεύσεις και διαφώνησαν να μπει οποιαδήποτε αναφορά. Κέρδισαν οι αντιφρονούντες. Δεν υπάρχει στις αποφάσεις καμιά σχετική διατύπωση.

Και δεν θα μπορούσαν να ήταν διαφορετικά τα πράγματα, διότι οι λομπίστες ήταν περισσότεροι από κάθε άλλη φορά. Έχει γίνει και στο Ντουμπάι, έχει γίνει και στο Αζερμπαϊτζάν, όμως εδώ ήταν περισσότεροι από κάθε άλλη φορά : 1.602. Έτσι πέτυχαν το αποτέλεσμα που ήθελαν, να δουλεύουν τα τρυπάνια για τα επόμενα χρόνια. Και είναι, επίσης αλήθεια ότι ενώ την τελευταία δεκαετία ενώ ξεκινήσαμε πολύ δυναμικά με τη Συμφωνία του Παρισιού, έχουμε καταλήξει σε μια πολύ δραματική κατάσταση.

Διότι χάνουμε τον στόχο του 1,5 βαθμού αύξησης της θερμοκρασίας σε σχέση με την προ-βιομηχανική περίοδο. Συζητάμε πια για τους 2 βαθμούς, και αν. Και το πιο σημαντικό, όμως, νομίζω ότι είναι ότι υπάρχει μια σημαντική υποχώρηση των δυνάμεων που δίνουν μάχη για την κλιματική κρίση. Για παράδειγμα, η Ευρώπη που ήταν πρωτοπόρος, υποχωρεί πια. Χαλαρώνει τους στόχους, κάνει τα στραβά μάτια σε εξορύξεις, όταν δεν τις χρηματοδοτεί.

Ταυτόχρονα, οι αναπτυσσόμενες χώρες είναι λιγότερο πρόθυμες να συμμετάσχουν στο Green Deal. Ο ανεπτυγμένος κόσμος δεν τους δίνει βοήθεια. Και, βεβαίως, συμβαίνουν πάρα πολλά ευτράπελα, διότι στις αναπτυσσόμενες χώρες λογίζεται κλιματικά και η Κίνα, η οποία ζητάει χρήματα για να προχωρήσει προς την κλιματική ουδετερότητα. Από την άλλη μεριά, οι Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίες δεν ήταν στη Συνδιάσκεψη, συνεχίζουν στον αστερισμό του “Drill, Baby, Drill”.

Η κλιματική κρίση δεν είναι περιβαλλοντικό πρόβλημα, είναι βαθιά κοινωνικό, οικονομικό και γεωπολιτικό. Και όταν αυτή την πρόκληση την διαχειρίζονται δυνάμεις της συντήρησης, τότε πρόκειται για επιχείρηση που εξόφθαλμα, αλλά και κοντόφθαλμα, προκρίνει τα κέρδη και όχι την ανθρώπινη ζωή.

Σε ό,τι αφορά την Ελλάδα, είναι πια ένα κακό παράδειγμα. Ενώ είναι μια χώρα με πολύ μικρή συμβολή στην κλιματική κρίση, και παρότι είναι στο νοτιότερο άκρο, δέχεται τις πιο ακραίες επιπτώσεις της κλιματικής μεταβολής. Για παράδειγμα, η Κρήτη καταγράφει τους τελευταίους μήνες μια παρατεταμένη ξηρασία που επηρεάζει σφοδρά τις καλλιέργειες. Σε άλλες περιοχές, από τον Έβρο μέχρι τη Στερεά Ελλάδα, οι αγρότες σταματούν να καλλιεργούν, όχι λόγω του ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά και λόγω της έλλειψης νερού. Τα νησιά του Αιγαίου, αλλά και η Αττική είναι στο παρά πέντε να κηρυχθούν σε κατάσταση λειψυδρίας. Και πολλές ελληνικές

πόλεις που καταγράφονται στο σύστημα Copernicus, είναι πρώτες στις αυξήσεις θερμοκρασίας κάθε χρόνο. Βεβαίως, παραμένουν τα απίστευτα προβλήματα με τις πυρκαγιές, με τη Θεσσαλία η οποία ακόμα δεν μπορεί να συνέλθει από τον Daniel αλλά και με τις νέες πλημμύρες που, σήμερα που συζητάμε, έχουν τρομακτικές επιπτώσεις στην Ήπειρο και στο Ιόνιο από τις ραγδαίες βροχοπτώσεις. Και δυστυχώς αυτή η δυστοπική κατάσταση αντιμετωπίζεται από την κυβέρνηση ως business ή business as usual.

Τι κάνει δηλαδή η κυβέρνηση ενόψει όλων αυτών; Δρομολογεί νέες εξορύξεις υδρογονανθράκων. Παραδίδει τις πόλεις στους εργολάβους μέσω του τροποποιημένου ΝΟΚ και στο τσιμέντο. Σχεδιάζει, δήθεν, έργα λειψυδρίας. Τα έχουμε ακούσει πολλές φορές. Εμένα το μόνο που μου αποτυπώθηκε είναι 500 εκατομμύρια εργολαβίες με απευθείας αναθέσεις. Επιλέγει αμφισβητούμενες μεθόδους διαχείρισης των απορριμμάτων κάνοντας δώρα τα εργοστάσια καύσης σε ημάτερούς. Και, βεβαίως, είναι και ο ενεργειακός χώρος που έχει πάει σε λίγες μεγάλες εταιρείες.

Έχουμε «ευθύνη για κοινή δράση» και πρέπει να το κάνουμε τώρα. Οι προοδευτικές δυνάμεις στην κοινωνία, στην πολιτική και στο Κοινοβούλιο, έχουν ιστορική ευθύνη να ηγηθούν, και να ενώσουν την κοινωνία, να στηρίξουν τους αδύναμους, να προστατεύσουν το περιβάλλον, να ανανεώσουν τη δημοκρατία. Διαφορετικά, τα πράγματα θα είναι πολύ άσχημα. Και έχουμε ευθύνη να το κάνουμε τώρα αλλά λείπει η συντονισμένη πολιτική εστίαση.

Είμαι πεπεισμένος ότι αν καταφέρουμε να ενώσουμε δυνάμεις, ιδέες, κινήματα και κοινωνικές πρωτοβουλίες σε ένα κοινό σχέδιο για την κλιματική κρίση, τότε η Ελλάδα μπορεί να γίνει θετικό παράδειγμα, συνολικά για τη Μεσόγειο. Μπορεί να θωρακιστεί και να ανανεωθεί.

Θα αναφερθώ σε δύο προτάσεις. Πρόταση πρώτη: Οι εξορύξεις υδρογονανθράκων στις ελληνικές θάλασσες αποτελούν τεκμηριωμένα μία από τις σοβαρότερες απειλές για τα οικοσυστήματα και για την ελληνική τάφρο, ενός σημαντικότερου θαλάσσιου περιβάλλοντος στην Ανατολική Μεσόγειο. Επίσης μετά, , από τόσα χρόνια δεν έχουμε ακόμα βεβαιωμένα αποθέματα και δεν ξέρουμε ποιο θα είναι το όφελος για τη χώρα μας και τους πολίτες. Και, πάντως, η ρεαλιστική εκτίμηση δεν έχει καμία σχέση με τα εκατοντάδες δισεκατομμύρια

ευρώ που ακούγονταν στο παρελθόν. Μόλις πριν λίγες μέρες ο κύριος Στεφάτος [Σημ.: Αριστοφάνης Στεφάτος, Διευθύνων Σύμβουλος Ελληνικής Διαχειριστικής Εταιρείας Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων (ΕΔΕΥΕΠ)], υπεύθυνος για τους υδρογονάνθρακες, μίλησε για αξία 5 δισεκατομμυρίων ευρώ, όχι 200 ούτε 250. Πέντε δισεκατομμύρια ευρώ, αν και εφόσον. Λέω, λοιπόν, κάτι διαφορετικό εγώ. Υπάρχει βεβαιωμένος ορυκτός πλούτος. Υπάρχει στη χώρα μας και είναι η γεωθερμία. Είναι ανανεώσιμη, είναι βάσης, έχει μεγάλη προστιθέμενη αξία. Λέω λοιπόν, μπορούμε να συμφωνήσουμε στον ρεαλιστικό στόχο: 1 GW γεωθερμία μέχρι το 2030.

Πρόταση δεύτερη: Λέμε συνεχώς ότι δεν μπορεί ο ενεργειακός χώρος να είναι αποκλειστικής χρήσης των μεγάλων παραγωγών ενέργειας. Να διασφαλιστεί η συμμετοχή των πολιτών, των δήμων και της τοπικής κοινωνίας σε ποσοστό 50% σε κάθε νέα άδεια ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Για κάθε νέα άδεια, 50% συμμετοχή των δήμων και της τοπικής κοινωνίας. Δεν έχουμε πολύ χρόνο, χρειάζεται να κάνουμε καθαρές επιλογές.

Κλείνοντας, προτείνω να υπάρξει μια πρωτοβουλία ώστε να γίνει στη Βουλή ειδική συνεδρίαση για τον οδικό χάρτη της χώρας προς την κλιματική ουδετερότητα, να παρουσιάσει ο καθένας τις προτάσεις του «και να αναλάβουμε όλοι τις ευθύνες μας».